

PENSIONS KASSEN

**Magistre
& Psykologer**

MP Pensions generalforsamling 25. april 2017

Indkaldelse med fuldstændige forslag til MP Pensions general- forsamling 2017

Tirsdag den 25. april 2017 kl. 16.30
Tivoli Hotel & Congress Center
Arni Magnussons Gade 2
1577 København V.

Dagsorden

1. Valg af dirigent

Bestyrelsen indstiller advokat Niels Kornerup fra Bech-Bruun.

2. Bestyrelsens beretning

Bestyrelsesformand Egon Kristensen aflægger bestyrelsens mundtlige beretning.

3. Forelæggelse af Årsrapport 2016 med ledelsesberetning og revisionspåtegning til godkendelse

Direktør Jens Munch Holst fremlægger de vigtigste pointer fra Årsrapport 2016.

Bestyrelsen indstiller til godkendelse af årsrapporten.

4. Forslag fra bestyrelse og medlemmer

På de næste sider finder du de fuldstændige forslag fra bestyrelse og medlemmer.

5. Forelæggelse og godkendelse af lønpolitik

Som følge af nye regler skal pensionskassens lønpolitik opdateres.

Bestyrelsen indstiller til godkendelse af lønpolitikken.

6. Valg af særligt sagkyndigt bestyrelsesmedlem

Henrik Klitmøller Rasmussen blev i 2014 udpeget som særligt sagkyndigt bestyrelsesmedlem af de faglige organisationer bag pensionskassen (DM, DP og GL). Han blev udpeget for en treårig periode. På generalforsamlingen i april 2014 blev det besluttet, at begge de særligt sagkyndige bestyrelsesmedlemmer herefter skulle vælges på generalforsamlingen, efter bestyrelsens indstilling. Henrik Klitmøller Rasmussen er derfor på valg i år. Bestyrelsen indstiller til genvalg af Henrik Klitmøller Rasmussen for en ny treårig periode.

7. Valg af revision

Bestyrelsen foreslår genvalg af Deloitte Statsautoriseret Revisionspartnerselskab i overensstemmelse med revisionsudvalgets indstilling. Revisionsudvalget er ikke blevet påvirket af tredjeparter og har ikke været underlagt nogen aftale med en tredjepart, som begrænser generalforsamlingens valg til visse revisorer eller revisionsfirmaer.

Som medlemsvalgt revisor indstiller bestyrelsen til genvalg af Jens Brandorff.

Som suppleant til posten som medlemsvalgt revisor indstiller bestyrelsen til valg af Helge Mørch Jensen

8. Eventuelt

Der vil være en pause i generalforsamlingen omkring kl. 18.30, hvor der bliver serveret et let måltid.

Invitation til generalforsamling

Kære medlemmer af MP Pension

Det er igen blevet tid til at mødes til generalforsamling i pensionskassen. Generalforsamlingen er den dag på året, hvor det kommer allerbedst til udtryk, at vi alle er medlemmer og ikke kunder i pensionskassen. Der er nemlig forskel, og den forskel viser sig blandt andet i, hvem det er, der træffer de store, overordnede beslutninger.

Vi har medlemsdemokrati, og det betyder, at det på generalforsamlingen er medlemmerne, der tager ansvar og fastlægger den kurs, pensionskassen skal styre efter fremover. Alle medlemmer har mulighed for at stille forslag til behandling på generalforsamlingen, ligesom alle medlemmer har mulighed for at stemme om de forslag, der fremgår af dagsordenen.

Samtidig har du som medlem også mulighed for at bidrage til debatten på generalforsamlingen ved at møde op. Har du ikke mulighed for det, kan du afgive en fuldmagt for på den måde at gøre din indflydelse

gældende. Det kan du gøre ved at gå ind på pensionskassens hjemmeside: www.mppension.dk/mpgf2017 og følge instruktionerne.

I denne invitation finder du, ud over oplysninger om tid og sted for generalforsamlingen, også de forslag fra medlemmer og bestyrelse, som skal til afstemning. Inden hver afstemning vil der være mulighed for debat, og her er det vores håb, at så mange medlemmer som muligt vil benytte muligheden for at ytre sig.

Som noget nyt vil vi i år livestream generalforsamlingen, så alle medlemmer kan følge generalforsamlingen derhjemme via pensionskassens hjemmeside. Det bliver i år ikke muligt at stemme hjemmefra under generalforsamlingen, men det er noget bestyrelsen vil overveje til generalforsamlingen i 2018.

Vi håber på en god dag med interessante debatter.

Venlig hilsen, bestyrelsen i MP Pension

Fakta om fuldmagter og transporttilskud

Vi ønsker, at så mange medlemmer som muligt kommer til pensionskassens generalforsamling og deltager i medlemsdemokratiet. Derfor forsøger vi at lave en spændende generalforsamling i gode omgivelser, og vi tilbyder transporttilskud til de medlemmer, som kommer langvejs fra.

Har du ikke mulighed for at komme til generalforsamlingen, kan du i stedet udøve din demokratiske ret ved at give fuldmagt. Der er tre måder at give fuldmagt på:

- Med en **instruktionsfuldmagt** giver du bestyrelsen instruktion om, hvordan den skal stemme under de enkelte punkter. Instruktionsfuldmagten er i stor udstrækning det samme som en brevstemme.
- **Generalfuldmagt til bestyrelsen:** Her giver du bestyrelsen fuldmagt til at stemme i overensstemmelse med bestyrelsens anbefalinger.
- **Generalfuldmagt til tredjemand:** Her giver du en navngiven tredjemand fuldmagt til at stemme på dine vegne uden at tage stilling til, hvad der skal stemmes under de enkelte punkter.

Du kan give fuldmagt elektronisk eller downloade en pdf-blanket på www.mppension.dk/mpgf2017.

Pensionskassen opfordrer til, at fuldmagter indsendes inden generalforsamlingen. Der lukkes for afgivelse af elektroniske fuldmagter den 24. april 2017.

Fysiske fuldmagtsblanketter skal ligeledes være VP Investor Service i hænde senest den 24. april 2017. Det er fuldmagtgivers ansvar, at fysiske fuldmagtsblanketter er VP Investor Service i hænde inden fristens udløb.

Det er muligt at medbringe fuldmagter på selve generalforsamlingen, men dette kan medføre forsinkelser af generalforsamlingen og kan betyde ekstra ventetid i forbindelse med indtjekningen.

Du kan få transporttilskud efter gældende regler, som du kan se på www.mppension.dk/mpgf2017. Spørg efter en blanket på generalforsamlingen.

Ad dagsordenens pkt. 4. Forslag fra bestyrelse og medlemmer

Forslag fra bestyrelsen

Her kan du se de fuldstændige forslag fra bestyrelsen.

Forslag 1: Elektronisk kommunikation

Vedtægten §§ 4, 10 og 24

Forslag

Bestyrelsen foreslår, at indkaldelse til generalforsamling sker via pensionskassens hjemmeside.

Medlemmer, der er tilmeldt e-Boks eller har oplyst pensionskassen en gyldig mailadresse eller tilsvarende digital kommunikation, vil indtil videre fortsat modtage indkaldelsen via elektronisk post.

Bestyrelsen foreslår også, at medlemmer, der hverken er tilmeldt e-Boks eller har oplyst pensionskassen en gyldig mailadresse, selv skal holde sig orienteret via pensionskassens hjemmeside.

Relevant materiale vil på medlemmets anmodning som udgangspunkt også fortsat sendes som brevpost, medmindre udsendelsen vil betyde en uforholdsmæssig stor udgift og/eller materialet ikke egner sig til at blive udsendt fysisk.

Du kan se ændringerne i pensionskassens vedtægt på side 5-6.

Forslag 2: Bemyndigelse til bestyrelsen om korrekturændringer o.l.

Forslag

Bestyrelsen anmoder generalforsamlingen om bemyndigelse til dels at foretage ændringer af redaktionel karakter i vedtægt og pensionsregulativer og dels at foretage ændringer i forslagene, hvis myndighederne måtte kræve det.

Ændringer af redaktionel karakter er fx ændringer af paragrafnummer og/eller paragrafhenvi-
sing, korrekturrettelser og lignende.

Vedtægten

Nuværende regler

Forslag til ny regel

Særlige bemærkninger

§ 4. GENERALFORSAMLING

Stk. 1...

Stk. 2. Indkaldelse til generalforsamling skal ske tidligst 4 uger og senest 2 uger før generalforsamlingen. Annoncering af generalforsamlingens indkaldelse skal ske enten i de i § 3 nævnte organisations blade eller ved meddelelse til hvert enkelt medlem. Indkaldelsen skal indeholde dagsordenen for mødet. Såfremt forslag til vedtægts- eller regulativændringer skal behandles på generalforsamlingen, skal forslagets væsentligste indhold angives i indkaldelsen.

Stk. 3-6...

§ 4. GENERALFORSAMLING

Stk. 1...

Stk. 2. Indkaldelse til generalforsamling skal ske tidligst 4 uger og senest 2 uger før generalforsamlingen. Indkaldelse til generalforsamlingen sker ved annoncering på Pensionskassens hjemmeside. Indkaldelsen skal indeholde dagsordenen for mødet. Såfremt forslag til vedtægts- eller regulativændringer skal behandles på generalforsamlingen, skal forslagets væsentligste indhold angives i indkaldelsen.

Stk. 3-6...

§ 4, stk. 1, er uændret.

Forslaget indebærer, at indkaldelse til generalforsamlingen sker via annoncering på Pensionskassens hjemmeside.

Medlemmer, der er tilmeldt e-Boks eller har oplyst pensionskassen en gyldig mailadresse eller tilsvarende digital kommunikation, vil indtil videre fortsat modtage indkaldelsen via elektronisk post.

§ 4, stk. 3-6 er uændrede.

§ 10. ELEKTRONISK KOMMUNIKATION

Stk. 1. Pensionskassen kan anvende elektronisk post i forbindelse med alle meddelelser og dokumenter vedrørende generalforsamling og urafstemning.

Stk. 2. Oplysning om kravene til de anvendte systemer samt om fremgangsmåden i forbindelse med den elektroniske kommunikation fremgår af pensionskassens hjemmeside.

Stk. 3. Materialet lægges endvidere på pensionskassens hjemmeside. På medlemmets anmodning sendes alle meddelelser og dokumenter som brevpost

§ 10. ELEKTRONISK KOMMUNIKATION

Stk. 1. Pensionskassen kan anvende elektronisk post i forbindelse med alle meddelelser og dokumenter vedrørende generalforsamling og urafstemning.

Stk. 2. Oplysning om kravene til de anvendte systemer samt om fremgangsmåden i forbindelse med den elektroniske kommunikation fremgår af pensionskassens hjemmeside.

Stk. 3. Materialet lægges endvidere på pensionskassens hjemmeside i relevant omfang.

§ 10, stk. 1 og 2, er uændrede. Pensionskassen kan efter de nuværende regler anvende elektronisk post i forbindelse med generalforsamling og urafstemninger (herunder bestyrelsesvalg). I praksis sker dette via e-Boks.

Det præciseres, at kun relevant materiale lægges på pensionskassens hjemmeside. Relevant materiale vil på medlemmets anmodning som udgangspunkt fortsat sendes som brevpost, medmindre udsendelsen vil betyde en uforholdsmæssig stor udgift og/eller

Nuværende regler	Forslag til ny regel	Særlige bemærkninger
		materialet ikke egner sig til at blive udsendt fysisk.
	Stk. 4. Medlemmer, der hverken er tilmeldt e-Boks eller har oplyst pensionskassen en gyldig mail-adresse eller tilsvarende digital kommunikation, skal selv holde sig orienteret via pensionskassens hjemmeside. Det enkelte medlem har selv ansvaret for at underrette pensionskassen om ændringer i deres kontaktoplysninger, herunder mailadresse.	En del medlemmer har ikke tilmeldt sig e-Boks, og disse medlemmer får i dag i stedet sendt meddelelser fysisk. En stor del af disse medlemmer er bosiddende i udlandet. Pensionskassen giver snart mulighed for at kunne få meddelelser via mail i stedet for e-Boks. I den forbindelse foreslår bestyrelsen, at medlemmer der hverken er tilmeldt e-Boks eller har oplyst pensionskassen en gyldig mailadresse, selv skal holde sig orienteret via pensionskassens hjemmeside. For at fremtidssikre bestemmelsen er det tilføjet, at der også kan være tale om anden tilsvarende digital kommunikation. Det er fx hvis pensionskassen senere giver mulighed for sms-notifikation eller andet.
	Stk. 5. Pensionskassen kan altid benytte almindelig brevpost som alternativ til elektronisk kommunikation.	Det er præciseret, at pensionskassen altid kan benytte almindelig brevpost i stedet for elektronisk kommunikation.
§ 24. IKRAFTTRÆDELSE	§ 24. IKRAFTTRÆDELSE	
Stk. 1. Denne vedtægt blev vedtaget på generalforsamlingen den 7. april 2016 med ikrafttræden fra vedtagelsen.	Stk. 1. Denne vedtægt blev vedtaget på generalforsamlingen den 25. april 2017 med ikrafttræden fra vedtagelsen.	Ændringerne træder i kraft fra vedtagelsen på generalforsamlingen.
Stk. 2. ...	Stk. 2. ...	§ 24, stk. 2 er uændret.

Forslag fra medlemmer

Her kan du se de fuldstændige forslag fra medlemmerne.

Forslag 3: Fremlæggelse af redegørelse for investeringen i Ematum

Forslagsstillere

Jeef Bech, Gunver Bennekou, Jørgen Billetoft, Ronnie Grønborg, Vibe Johnsen, Anders Baltzer Jørgensen, Nadja Manghezi, Bo Milvang-Jensen, Lisbet Møller, Hans Ulrik Skotte Møller, Peter Sigsgaard, **Ole Stage**, Ulla Strøbech, Anne Marie Sørensen, Pernille Nagel Sørensen, Elsebet Tarp, Lene Timm, Bente Topsøe-Jensen, Mette Visti.

Forslag

Generalforsamlingen opfordrer MP Pension til at fremlægge en fyldestgørende redegørelse for investeringen i det mozambikanske firma Ematum samt MP Pensions planer for at håndtere udfordringerne

forbundet hermed i tråd med sit ansvar under de internationale retningslinjer for ansvarlig virksomhedsadfærd.

Forslagsstillernes bemærkninger

MP Pensions investering i Ematum

MP Pension har i 2013 foretaget en investering i et Mozambikansk statsejet firma, Ematum, som synes at være ude af trit med pensionskassens retningslinjer for ansvarlige investeringer. Det skyldes ikke mindst, at konstruktionen omkring Ematum efter alt at dømme var i modstrid med Mozambiques lovgivning. Lånene til Ematum var ifølge prospektet garanteret af Mozambiques Finansminister. Ifølge Mozambiques forfatning er det dog kun parlamentet, der kan garantere for sådanne lån. Endvidere blev Ematum i prospektet fremstillet som et firma baseret på fangst af tun, men var i virkeligheden (hvilket det mozambikanske parlaments undersøgelser siden har bekræftet) et skalkeskjul for i al hemmelighed at skaffe midler til at købe militært udstyr uden om parlamentet og sandsynligvis også for korruption i stor skala. Det er afspejlet i Ematums forretningsplan, som er helt urealistisk. Som den britiske journalist, Joseph Hanlon, der har fulgt sagen nøje, konkluderer: "Any due diligence would have shown that Manuel Chang (finansminister indtil januar 2015) could not guarantee the loan, that the feasibility studies for the project were widely unrealistic, that the loans involved substantial arms spending not publicly revealed, and that corruption seemed likely."^[1]

For os ser det derfor ud som om, at screeneren, der konkluderede at Ematum var en investering, der le-

vede op til MP Pensions krav, ikke gjorde sit arbejde. Måske havde screeneren for megen tiltro til at Credit Suisse og den russiske statsbank VTB, der formidlede lånene, havde foretaget en 'due diligence'? De britiske myndigheder er for tiden i gang med en undersøgelse af disse to bankers kontorer i London, der formidlede Ematum-obligationen.

Konsekvenserne for Mozambique

Fiskeri-forretningen er ikke kommet op at stå: fiskerbådene ruste i havnen, de ansatte får ikke deres løn og Ematum har aldrig fanget mere end 2% af det man forudsatte i forretningsplanen. Det er kort sagt en dyr forretning for et fattigt land. Men hovedparten af midlerne er gået til militært udstyr. Denne oprustning har styrket den fløj af regeringspartiet, Frelimo, der ønsker en militær løsning på konflikten med oppositionspartiet, Renamo. Renamo kritiserer Frelimo for at have skabt en de facto et-parti stats og for at monopolisere magten og Renamos leder gemmer sig i bushen, hans folk overfalder vejfarende og truer med at genoptage den borgerkrig, der sluttede for 25 år siden. Våbnene bidrager til yderligere at skærpe den væbnede konflikt.

Ematum og to andre hemmelige lån har bidraget til at forgælde Mozambique. Og værre endnu: optagelsen af hemmelige lån har fået Den Internationale Valutafond (IMF) samt de bilaterale donorer til at

stoppe udbetalingerne til Mozambique. Den Mozambikanske valuta, meticalen, er styrtet, lønninger bliver ikke betalt og landet står nu med en stor gæld, som det vil få svært ved at betale. Staten har

modvilligt påtaget sig forpligtigelsen til at afbetale Ematum-lånene. Men 18. januar i år gik Mozambique i betalingsstandsning.

Begrundelse for forslaget

Vi har gennem indlæg i Magisterbladet bedt MP Pension om at redegøre for investeringen i Ematum, men har hidtil blot fået ufuldstændige og henholdende svar. I vores sidste indlæg opfordrede vi til dialog om de reelle dilemmaer og udfordringer MP Pension står over for. Desværre tog bestyrelsesformanden ikke mod vores opfordring, men afbrød samtalen ved at udtale, at en redegørelse vil være for ressourcekræ-

vende. Vi mener at åbenhed skal prioriteres. Åbenhed og dialog er den eneste måde vi kan lære af vores fejl og det er den eneste måde vi kan have tillid til, at vores pensionsmidler forvaltes på ansvarlig måde i tråd med MP Pensions politikker og ansvar på området.

Reference

[1] Mozambique news reports & clippings, 355 - 22 January 2017

Bestyrelsens bemærkninger

MP Pensions bestyrelse vil gerne udarbejde en redegørelse.

Bestyrelsen tager ved lære af Ematum-sagen og er parate til at uddybe den redegørelse, som blev lavet i forbindelse med omtalen i Magisterbladet og Information. Denne redegørelse er offentliggjort på mppension.dk. Vi har inviteret repræsentanter fra forslagsstillerne til en dialog blandt andet for at afdække, hvordan de mener, at vi får sagen belyst.

Da MP Pension foretog investeringen i 2013, var der ikke nogle advarselsslamper, der lyste. Investeringen var klassificeret som en statsobligation og Mozambique var og er fortsat på listen over lande, vi godt må investere i. Det samlede Ematum-projekt var på 5 milliarder kr. og MP Pension købte i 2013 statsobligationer for 41 mio. kr. Efterhånden som uhensigtsmæssighederne er blevet afdækket, har vi nedbragt vores oprindelige investering fra 41 mio. kr. til i dag ca. 5 mio. kr.

Når vi investerer i udviklingslande som Mozambique og såkaldte emerging markets, er det desværre ikke ualmindeligt, at institutionelle og politiske forhold gør anvendelsen af de investerede midler mindre gennemsigtig. Det øger risikoen for, at midlerne kan anvendes anderledes end tilsigtet. Bestyrelsen mener, at de nuværende retningslinjer tager højde for de risici, der er ved at investere i sådanne markeder. Men svig, tyveri og andre "kriminelle" forhold kan vi desværre ikke helgardere os imod. Vi mener også, at vores retningslinjer allerede tager højde for de internationale retningslinjer for ansvarlig virksomhedsadfærd, hvilket er uddybet i bestyrelsens svar til forslag 3.

Bestyrelsen vil gøre sit bedste for at undgå lignende situationer, men kan desværre ikke garantere, at det ikke kan ske igen. Viser redegørelsen, at der er behov for, at vi ændrer på vores procedurer eller retningslinjer, vil bestyrelsen naturligvis tage procedurer og retningslinjer op til revision.

Bestyrelsens anbefaling

På ovenstående baggrund anbefaler bestyrelsen generalforsamlingen at stemme for forslaget.

Forslag 4:

Tilføjelse til MP Pensions investeringspolitik om at efterleve forskellige retningslinjer

Forslagsstillere

Jeef Bech, Gunver Bennekou, Jørgen Billetoft, Ronnie Grønborg, Vibe Johnsen, Anders Baltzer Jørgensen, Nadja Manghezi, Bo Milvang-Jensen, Lisbet Møller, Hans Ulrik Skotte Møller, Peter Sigsgaard, **Ole Stage**, Ulla Strøbech, Anne Marie Sørensen, Pernille Nagel Sørensen, Elsebet Tarp, Lene Timm, Bente Topsøe-Jensen, Mette Visti Jensen, Mette Visti.

Forslag

MP Pension tilføjer til sin investeringspolitik, at pensionskassen stræber efter at efterleve FN's retningslinjer for virksomheders menneskeretsansvar (UNGP) og OECD's retningslinjer for multinationale selskaber

og er åben om, hvordan og med hvilken effekt disse retningslinjer implementeres på basis af en implementeringsplan og årlig afrapportering om dens implementering forud for generalforsamlingen.

Forslagsstillernes bemærkninger

De grundlæggende principper

MP Pension har allerede inkluderet principperne for FN's Global Compacts principper for ansvarlig virksomhedsadfærd i sine retningslinjer for ansvarlige investeringer. Siden Global Compact blev vedtaget i 1999 er der imidlertid sket en række præciseringer og udbygning af virksomhedernes ansvar.

I 2011 blev FN's Retningslinjer for Erhverv og Menneskerettigheder - "Guiding Principles on Business and Human Rights" (UNGP)[1] - vedtaget enstemmigt i FN's menneskeretsråd. Retningslinjerne er FN's definition af alle virksomheders ansvar i forhold til at respektere FN's menneskerettigheder. Retningslinjerne er derved også gældende for MP Pension.

På baggrund af UNGP har OECD samme år (2011) opdateret sine retningslinjer for multinationale virksomheder [2]. Det er ikke-bindende principper og standarder for ansvarlig virksomhedsadfærd, herunder virksomheders ansvar for at respektere menneskerettigheder. Når en virksomhed har tilsluttet sig Global Compact, UNGP og OECD's principper skal den årligt rapportere, hvordan retningslinjerne er blevet implementeret i virksomheden.

Udfordringer i forhold til implementering af principperne

Mellemfolkeligt Samvirke foretog i 2016 en branche-

analyse af danske pensionsselskaber og menneskerettighederne inklusive Unipension [3]. Denne analyse konkluderer blandt andet, at danske pensionsselskaber er væsentligt mindre åbne om deres arbejde med aktivt ejerskab end førende udenlandske investorer.

Der er stadig et stykke vej til at MP Pensions eksterne rapportering og kommunikation om arbejdet med ansvarlige investeringer lever op til ovenstående åbenhedsprincip. Eksempelvis har MP aktier til en værdi af cirka 526 mio. kroner i 11 ud af i alt 34 internationale og israelske børsnoterede virksomheder, som opererer på den besatte Vestbred med finansiering fra blandt andet 23 danske investorer i alt [4]. De fleste af disse virksomheder har ifølge Danwatch længe har været i offentlighedens søgelys for deres problematiske aktiviteter i de besatte palæstinensiske områder. Det fremhæves desuden, at investeringerne er på kant med UNGP, der advarer virksomheder med direkte og indirekte forbindelse til aktiviteter i de besatte palæstinensiske områder om stor risiko for meddelagtighed i krænkelse af palæstinenseres rettigheder til 'ikke-diskrimination, frihed, sikkerhed, fair retssag, bevægelsesfrihed, passende bolig, sundhed, uddannelse, arbejde og levestandard'. Forretningsaktiviteter, der støtter bosættelser i de besatte palæstinensiske områder er ikke nødvendigvis ulovlige, men ifølge FN er virksomheder og investorer forpligtet til at foretage en ekstra grundig risikovurdering før de >>>

investerer og vise, at deres aktiviteter ikke bidrager til negativ påvirkning af menneskerettigheder. Den danske regering og 17 andre EU-lande advarer i november 2016 i utvetydige vendinger alle danske borgere og virksomheder mod finansielle og økonomiske aktiviteter, der kan støtte ulovlige israelske bosættelser [5].

Et andet eksempel på en investering, som ikke er i overensstemmelse med pensionskassens retningslinjer for ansvarlighed og som MP Pension ikke har rapporteret om, er det Mozambikanske firma Emtatum, som vi har beskrevet i et separat beslutningsforslag til generalforsamlingen.

Vi mener, at det er vigtigt at investere i nye markeder i Afrika, Asien og Latinamerika og vi ved, at virksomheder her ikke altid lever op til danske standarder. Vi ved også, at mange investeringer i disse nye markeder er 'alternative' og at mange papirer her ikke er børs-noterede. Vi anerkender at det blandt andet af disse grunde er en udfordring at sikre, at MP Pensions investeringer lever op til de grundlæggende principper og vi anerkender også, at det ikke er let at rapportere systematisk om alle MP Pensions investeringer.

Hvad MP Pension kan gøre for at implementere princippet om åbenhed

MP Pension kunne imidlertid prioritere at rapportere om højrisiko-sager i forhold til krænkelse af menneskerettigheder og andre af pensionskassens principper. Med udgangspunkt i ovennævnte retningslinjer fra FN og OECD, og i tråd med MP Pensions ønske om ansvarlig investeringspolitik, foreslår vi at MP Pension uddyber hvordan pensionskassen indgår i dialog med disse virksomheder med henblik på at skabe en positiv udvikling, samt udviklingen og effekterne af disse dialoger. Vi foreslår desuden, at MP Pension udarbejder en strategi og implementeringsplan for efterlevelsen af retningslinjerne og årligt systematisk rapporterer om åbenhed om ansvarlige investeringer. MP Pension kan med fordel lade sig inspirere af Norske KLP og Hollandske Triodos og andre investorer,

som er længere fremme på åbenhedsområdet, såvel som Mellempfolkeligt Samvirkens brancheanalyses anbefalinger om at pensionsselskaberne øger indsatsen for at sikre tilliden til, at de har en robust tilgang til ansvarlige investeringer, der lever op til deres ansvar for at respektere menneskerettighederne. Relevante skridt kunne for eksempel være, at MP Pension:

1. Tydeliggør, hvad de mener med ambitionen om at respektere menneskerettighederne ved klartat indarbejde reference til de mest krævende retningslinjer på området (UNGP's) i deres politik for ansvarlige investeringer og underliggende retningslinjer for ansvarlige investeringer;
2. Sikrer at dets politik for ansvarlige investeringer opfylder UNGP's fem krav til virksomheders menneskeretspolitikker;
3. Indarbejder passende processer for 'nødvendig omhu' for negative indvirkninger på menneskerettighederne i alle faser af arbejdet med ansvarlige investeringer;
4. Øger åbenheden omkring sine screeninger for negative indvirkninger på menneskerettighederne - og hvordan selskabet søger at påvirke virksomheder via aktiv ejerskabsdialog;
5. Forpligter sig til at rapportere efter "UN Guiding Principles Reporting Framework" for at sikre systematisk ekstern redegørelse for selskabets forbindelse til negative indvirkninger på menneskerettighederne som investor;
6. Kræver systematisk ekstern rapportering i tråd med UNGP's af de virksomheder, pensions-selskabet investerer i;
7. Kontraktligt forpligter sine eksterne samarbejdspartnere til at efterleve UNGP's og løbende følger op på, om dette sker i praksis;
8. Sikrer passende intern kompetence og ressourcer til at vurdere om alle dele af arbejdet med ansvarlig investering følger UNGP's og selskabets politik på området.

Noter

- [1] http://www.ohchr.org/Documents/Publications/GuidingPrinciplesBusinessHR_EN.pdf
[2] <http://virksomhedsadfaerd.dk/oecd-retningslinjer>
[3] https://www.ms.dk/sites/default/files/udgivelser/brancheanalyse_om_ansvarlige_investeringer.pdf
[4] Disse data er baseret på en samstilling mellem Danwatch's undersøgelse 'Forretning på Forbudt Land' sammenkoblet med tilgængelige oplysninger over aktier på MPs verdenskort. Vi henviser i øvrigt til:
a) <https://www.danwatch.dk/undersogelse/forretning-paa-forbudt-land/> 16. jan 2017, vindue med Detaljeret-virksomhedsliste-Danwatch-januar-2017 og b) <https://mppension.dk/ansvarlige-investeringer/verdenskort-over-aktier/>
[5] http://www.ecfr.eu/article/eu_member_state_business_advisories_on_israel_settlements

Bestyrelsens bemærkninger

Bestyrelsen støtter forslaget, da de retningslinjer, som nævnes i forslaget, allerede er en integreret del af MP Pensions retningslinjer for ansvarlige investeringer.

FN's retningslinjer for virksomheders menneskeretsansvar (UNGP) og OECD's retningslinjer for multinationale selskaber (Anbefalingerne) er de to vigtigste dokumenter om menneskerettigheder. Anbefalingerne tager begge udgangspunkt i FN's Verdenserklæring om Menneskerettigheder, der er omfattet af MP Pensions Retningslinjer for ansvarlige investeringer. Hvert kvartal screener vi investeringsuniverset for krænkelse af menneskerettigheder.

Anbefalingerne nævner eksempelvis, at selskaberne bør have politikker på menneskerettighedsområdet, at hensynet til menneskerettigheder skal være forankret i selskabernes højeste ledelsesorganer, at de skal fastsætte forventningerne til selskabernes forskellige samarbejdspartnere, at disse politikker skal være ordentligt forankret i virksomheden, at der skal etableres de relevante undersøgelses- og kontrolmekanismer, og at selskaberne generelt skal være transparente. Alle disse tiltag er måder, hvorpå man kan implementere hensynet til menneskerettigheder i virksomheder. Derfor er Anbefalingerne yderst velegnede som implementeringsværktøjer. De tiltag, som er nævnt i Anbefalingerne, har vi anvendt i vores dialoger med selskaberne siden 2009. Dette betyder, at MP Pension har anvendt principperne og tilgangene allerede inden UNGP blev forfattet, og inden OECD's

retningslinjer for multinationale selskaber blev opdateret i 2011.

Anbefalingerne er dog ikke eksplicit nævnt i vores retningslinjer for ansvarlige investeringer, fordi der findes talrige internationale implementeringsværktøjer for alle de emner, vores retningslinjer for ansvarlige investeringer omfatter. Bestyrelsen anerkender, at det bør fremgå tydeligere af retningslinjerne og vil derfor skrive forslagsstillernes formulering ind i retningslinjerne: "at pensionskassen stræber efter at efterleve FN's retningslinjer for virksomheders menneskeretsansvar (UNGP) og OECD's retningslinjer for multinationale selskaber".

På vores hjemmeside offentliggør vi hvert kvartal statistikker over dialoger og vores afstemninger på generalforsamlinger. Inden generalforsamlingen udgiver MP Pension hvert år en rapport om ansvarlige investeringer, som ud over de årlige statistikker, om blandt andet fremdriften i dialoger, også indeholder eksempler på dialoger med selskaber. Dialoger med selskaber må vi dog udelukkende offentliggøre med selskabernes tilladelse, og da diskussioner omkring menneskerettighedskrænkelser er et ømtåleligt emne for mange selskaber, er der begrænsninger for, hvad vi kan offentliggøre. MP Pension ønsker generelt mest muligt åbenhed om vores investeringer og vil fortsætte arbejdet med at øge transparensen.

Bestyrelsens anbefaling

På ovenstående baggrund anbefaler bestyrelsen generalforsamlingen at stemme for forslaget.

Forslag 5:

Forslag om udarbejdelse af konkret metode til definition af om forretningsmodel er forenelig med den globale klimaaf tale

Forslagsstillere

Alex Larsen, Andreas Brandrup Elkjær, Anette Wingård, Anne Lindegaard, Anne Mette Zenner Boisen, Anne Sørensen, Annegrethe Jørgensen, Annette Kjærulff Davidsen, Astrid Anna Vestergaard Knudsen, Bente Schmidt Nielsen, Bettina Clausen, Bjørn Pedersen, Bo Bendix, Carsten Lunde Petersen, Casper Christiansen, Charlotte Mathiasen, Dan V. Hirslund, Daniel Nayberg, Ditte Vesterager Christensen, Dorte Mee-Ra Magnussen, Ebbe Skovgård Brønnum, Ellen Birgitte Rasmussen, Erik Brandt, Erling Frederiksen, Esbern Friis-Hansen, Finn Aidt, Frank Jensen, Gitte Haslebo, Gunver Bennekou, Hanna Lundblad, Hanne Schilling, Hanne Tofte Jespersen, Hanne Willert, Hans Dorf, Hans Meltøfte, Hans Peder From, Hans-Henrik Storskov, Hedinn Björnsson, Heidi Durhuus, Helene Marie Feilberg Staun, Henning Mørk Jørgensen, Henning Schroll, Henrik Gottlieb, Ida Charlotte Leisner, Jacob Hansen, Jacob Møller, James Avery, Jan Lindegaard Christensen, Janne Foghmar, Jens Wesse Josephsen, Jens Jensenius Böcher, Jens Kjerulf Petersen, Jens Pedersen, Jens Peter Christiansen, Jeppe Milthers, Johan Keller, Jonas Thyregod, Jonas Vincent, Julie Lassen, Jørgen Fenhann, Jørgen Kirkegaard, Karen Mohr Pind, Karen Timmermann, Karin Beyer, Kasper Michelsen, Kirska Handberg, Kirsten Birgitte Holmen, Kis Mary Kapel, Kjeld A. Larsen, Knud N. Flensted, Lars Ahlin, Lars Dalby, Lars Josephsen, Lars Kjerulf Petersen, Laura Gilliam, Lena Schønwardt, Line Valdorff Madsen, Lise Fogh, Lise Møller Andersen, Lone Hygum, Lone Schou, Lotte Isager, Louise Amlani Rasmussen, Maja Grønkjær, Maria Palmvang, Marian Nielsen, Marianne Tasca, Marie Dam, Marie Louise Holmer, Marie-Louise Jørgensen, Merete Hjorth Jensen, Merete Vonsbæk, Merete Wendler, Mette Bohr, Mette Fabricius, Nana Øland Frederiksen, Nanné Solem Dahl, Niels Bundgaard, Niels Thomas Lehmborg, Nina Bisgaard, Nina Christensen, Norbert Wildermuth, Ole Kjærulff Davidsen, Ole Stage, Ole Winther, Oliver Adams, Peder Agger, Per Delphin, Pernille B Jensen, Pernille Elholm, Pernille Grue, Pernille Nielsen, Peter Alving, Peter Fabricius, Peter Longsholm Jølbæk, Peter Magnussen, Peter Sigsgaard, Peter Vogelius, Peter With, Phillip Bøgh, Pia Lund Nielsen, Preben M Espenhein, Rasmus Blædel Larsen, Rasmus Skov Larsen, Sanne Birk Christensen, Signe Sveegaard, Sigrid Andersen, Stefan Sommer, Susanne Flydtkjær, Susanne Hvidtved Kruse, Susanne Lilja Buchardt, Sussanne Blegaa, Sven Erik Halse, Sysse Engberg, Søren Have, Søren Jensen, Søren Ortvad, Theo Askov, **Thomas Meinert Larsen**, Thomas Niebuhr, Thomas Phillipsen, Thomas Vikstrøm, Tim Birkebæk, Tina Sparre, Tobias D. Bindslet, Tom Kold, Tommy Olsen, Torben Hviid, Trine Thorup Andersen, Trine Willert, Troels Claus Baagland, Troels Holm, Tue Magnussen, Tue Winther, Uffe Kaels Auring, Ulla Hauer, Ursula Plesner, Vagn Olsen, Vera Søchting, Verner Schilling, Åse Christiansen.

Forslag

Generalforsamlingen forpligter (subsidiært anbefaler) bestyrelsen til inden næste generalforsamling, at udarbejde og offentliggøre en konkret metode til at definere hvorvidt et fossilselskabs forretningsmodel

inden udgangen af 2018 er forenelig med den globale klima-aftale fra Paris om sikring af maksimalt 2-graders global opvarmning.

Begrundelse

MP Pensions bestyrelse har tilkendegivet at den vil indrette investeringspolitikken indenfor en overordnet ramme, der sikrer, at den understøtter den indgåede globale klimaaf tale fra 2015. En forudsætning for at det kan lade sig gøre, er at MP Pension anvender

en konkret metode til at definere hvorvidt et fossilselskabs forretningsmodel inden udgangen af 2018 er forenelig med den globale klima-aftale fra Paris om sikring af maksimalt 2-graders global opvarmning.

Uddybning af forslag

Forslaget indebærer at MP Pension inden næste generalforsamling, skal udarbejde og offentliggøre en konkret metode til at definere hvorvidt et fossilselskabs forretningsmodel inden udgangen af 2018 er forenelig med den globale klima-aftale fra Paris om sikring af maksimalt 2-graders global opvarmning. Investeringer i selskaber hvis forretningsmodel ikke er forenelige med Paris-aftalens målsætning er etisk problematiske og økonomisk højrisikable.

Forslaget ligger i tråd med MP Pensions egen bestyrelses hensigtserklæring fra foråret 2016, citat: "Bestyrelsen vil indrette investeringspolitikken indenfor en overordnet ramme, der sikrer, at den understøtter den indgåede globale klima-aftale fra 2015 (Paris-aftalen om maksimalt 2 graders global opvarmning og så tæt på 1,5 grader som muligt). Bestyrelsen vil sikre, at der årligt skriftligt redegøres for hidtidige erfaringer og fremtidige tiltag i forbindelse med udøvelsen af aktivt ejerskab overfor fossil-selskaber med henblik på at sikre, at disse selskabers forretningsmodel inden udgangen af 2018 er forenelig med Paris-aftalen, herunder at nå 2-graders målsætningen og så tæt på 1,5 grader som muligt. Det er således bestyrelsens opgave at sikre, at ovenstående udmøntes i praksis."

Bestyrelsens hensigtserklæring har vi - i god tro - tolket således, at bestyrelsen oprigtigt ønskede at pensionskassens investeringer i fossil-selskaber til fulde skulle understøtte målsætningen med Paris-aftalen. Men bestyrelsen har så vidt vi ved ikke reelt arbejdet på at udvikle en konkret metode til at definere hvorvidt et fossil-selskabs forretningsmodel understøtter Paris-aftalen.

Det mener vi er problematisk, og derfor fremsætter vi dette forslag til behandling på generalforsamlingen.

Udarbejdelse og offentliggørelse af en konkret metode til at definere hvorvidt et fossilselskabs forretningsmodel inden udgangen af 2018 er forenelig med den globale klima-aftale fra Paris om sikring af maksimalt 2-graders global opvarmning er en forudsætning for at MP Pension sideløbende eller efterfølgende

kan vurdere - evt. ved brug af aktivt ejerskab (jævnfør AnsvarligFremtids forslag nr. 2, også fremsat på MPs generalforsamling i 2017), om pensionskassens investeringer i fossil-selskaber til fulde understøtter Paris-aftalen.

Nærværende forslag skal sikre at MP Pension på et oplyst grundlag kan vurdere, hvilke af verdens 100 største kulselskaber og verdens 100 største olie/gas-selskaber baseret på selskabernes totale fossile reserver (som defineret ud fra oversigten "Carbon Underground 200" [1]) hvis forretningsmodel er forenelig med målsætningerne med i Paris-aftalen.

Kriterierne skal altså danne baggrund for vurderingen af hvorvidt de godt 40 fossil-selskaber som MP Pension har investeringer i (se tabel 1) rent faktisk opererer efter en forretningsmodel som til fulde understøtter 2-graders målet.

MP Pension kan vælge at definere højrisikable fossil-udvindingsprojekter ud fra rapporter fra finanstanketanken Carbon Tracker Initiative (CTI), hvis analyser eksempelvis viser at højrisikable olieudvindingsprojekter er projekter, der kræver en oliepris over 75-95 USD/tønne for at være lønsomme. En så høj pris vil imidlertid næppe forekomme i et fremtidigt scenarie med politisk regulering der sikrer en global opvarmning på maksimalt 2 grader, eller så tæt på 1,5 grader som muligt. Denne type projekter omfatter typisk de fleste ukonventionelle kilder som udvinding af olie fra tjæresand, samt udvinding af olie fra dybhavsboringer og fra udvinding i Arktis [2]. Alternativt kan MP Pension vælge at udarbejde sine egne kriterier.

Kriterierne bør offentliggøres som en del af den årlige CSR-rapport og gøres tilgængelig på MP Pensions hjemmeside.

Se tabel 1 på følgende side:

Liste over MP Pensions investeringer i verdens 100 største børsnoterede kulselskaber og 100 største børsnoterede olie/gas-selskaber >>>

Tabel 1:

Liste over MP Pensions investeringer i verdens 100 største børsnoterede kulselskaber og 100 største børsnoterede olie/gas-selskaber:

	Selskab	Markedsværdi	Kul eller olie/gas
1	ROYAL DUTCH SHELL PLC-A SHS	189.739.821	Olie/gas
2	AP MOELLER-MAERSK A/S-A	140.996.502	Olie/gas
3	AP MOELLER-MAERSK A/S-B	128.143.014	Olie/gas
4	ROYAL DUTCH SHELL PLC-B SHS	111.561.094	Olie/gas
5	LUKOIL Oil Company PJSC (ADR) GB	61.163.050	Olie/gas
6	OCCIDENTAL PETROLEUM CORP	58.566.488	Olie/gas
7	BP PLC	52.692.543	Olie/gas
8	EXXON MOBIL CORP	45.515.374	Olie/gas
9	TOTAL SA	43.407.542	Olie/gas
10	BASF SE	43.145.099	Olie/gas
11	CHEVRON CORP	38.801.223	Olie/gas
12	MITSUBISHI CORP	37.846.630	Kul
13	Petrochina Company Ltd	32.711.673	Olie/gas
14	Vale SA (ADR)	31.284.583	Kul
15	SUNCOR ENERGY INC	30.129.594	Olie/gas
16	MARATHON PETROLEUM CORP	29.035.031	Olie/gas
17	ENI SPA	24.625.427	Olie/gas
18	CANADIAN NATURAL RESOURCES	24.100.319	Olie/Gas
19	MITSUMI & CO LTD	23.468.254	Kul
20	ITOCHU CORP	22.738.670	Kul
21	BHP Billiton Plc (ZA)	20.043.012	Olie/Gas
22	ANGLO AMERICAN PLC	18.623.410	Kul
23	BHP BILLITON PLC	11.412.641	Kul
24	RIO TINTO PLC	10.043.798	Kul
25	MARUBENI CORP	9.121.166	Kul
26	INPEX CORP	9.087.583	Olie/gas
27	RWE AG	8.365.847	Kul
28	JX HOLDINGS INC	8.208.147	Olie/Gas
29	PDC ENERGY INC	8.161.337	Olie/Gas
30	CESC LTD	4.945.145	Kul
31	ALLETE INC	4.112.640	Kul
32	SINOPEC KANTONS HOLDINGS	4.091.068	Olie/gas
33	STATOIL ASA	3.383.322	Olie/gas
34	ARCELORMITTAL	3.300.960	Kul
35	BHP BILLITON LIMITED	2.792.182	Kul
36	JAMES RIVER GROUP HOLDINGS L	2.212.684	Kul
37	EOG Resources	1.814.750	Olie/gas
38	IDEMITSU KOSAN CO LTD	1.792.266	Kul
39	SANTOS LTD	924.849	Olie/Gas
40	Vale SA Pref A (ADR)	161.230	Kul
	TOTAL	1.273.190.410	

Kilde: MP Pension, 30. November 2016

Referencer

[1] Fossil Free Indexes: The Carbon Underground 2016

<http://fossilfreeindexes.com/research/the-carbon-underground/>

[2] Carbon Tracker: Carbon supply cost curves: Evaluating financial risk of oil capital expenditures

<http://www.carbontracker.org/wp-content/uploads/2014/09/CTI-Oil-Report-Oil-May-2014-13-05.pdf>

Bestyrelsens bemærkninger

Alle i MP Pensions bestyrelse er optaget af klimaudfordringerne og ønsker, at vores hensigtserklæring får reel effekt.

Bestyrelsen er enig i behovet for en metode til at definere, hvorvidt et selskabs forretningsmodel er forenelig med Paris-aftalen. På nuværende tidspunkt findes der desværre ikke en sådan metode – hverken nationalt eller internationalt. Det er imidlertid bestyrelsens vurdering, at MP Pension hverken kan eller bør udvikle sin egen metode, da det er usandsynligt, at en sådan metode vil få praktisk værdi. Der er derimod behov for at få udviklet en bredt anerkendt metode, som alle investorer kan benytte. Derfor vil bestyrelsen undersøge, hvordan vi sammen med andre investorer og gennem internationale fora kan sikre, at der kontinuerligt arbejdes med udvikling af en sådan metode.

Bestyrelsen vil herudover arbejde på at sikre, at danske og internationale politikere tager initiativ til at

implementere Paris-aftalen i form af national lovgivning. Selve Paris-aftalen forpligter kun landene og ikke landenes borgere og virksomheder. Derfor er der brug for national lovgivning. MP Pension vil konkret informere danske ministre og politiske ordførere om vigtigheden af dette og samarbejde med andre for at fremme budskabet, herunder brancheorganisationen Forsikring & Pension. Herudover vil vi benytte de internationale fora, som vi er repræsenteret i, til at sikre, at også internationale politikere bliver påvirket til at tage initiativ til at lovgive, herunder i EU.

Bestyrelsen forpligter sig til at rapportere om konkrete resultater løbende og til at give generalforsamlingen en redegørelse i 2018.

Det er bestyrelsens vurdering, at ovenstående tilgang har større mulighed for at opnå reel effekt end det stillede forslag.

Bestyrelsens anbefaling

På ovenstående baggrund anbefaler bestyrelsen generalforsamlingen at stemme imod forslaget.

Forslag 6:

Forslag om anbefaling om aktivt ejerskab og frasalg af investeringer

Forslagsstillere

Alex Larsen, Andreas Brandrup Elkjær, Anette Wingård, Anne Lindegaard, Anne Mette Zenner Boisen, Anne Sørensen, Annegrethe Jørgensen, Annette Kjærulff Davidsen, Astrid Anna Vestergaard Knudsen, Bente Schmidt Nielsen, Bettina Clausen, Bjørn Pedersen, Bo Bendix, Carsten Lunde Petersen, Casper Christiansen, Charlotte Mathiassen, Dan V. Hirslund, Daniel Nayberg, Ditte Vesterager Christensen, Dorte Mee-Ra Magnussen, Ebbe Skovgård Brønnum, Ellen Birgitte Rasmussen, Erik Brandt, Erling Frederiksen, Esbern Friis-Hansen, Finn Aidt, Frank Jensen, Gitte Haslebo, Gunver Bennekou, Hanna Lundblad, Hanne Schilling, Hanne Tofte Jespersen, Hanne Willert, Hans Dorf, Hans Meltofte, Hans Peder From, Hans-Henrik Storskov, Hedinn Björnsson, Heidi Durhuus, Helene Marie Feilberg Staun, Henning Mørk Jørgensen, Henning Schroll, Henrik Gottlieb, Ida Charlotte Leisner, Jacob Hansen, Jacob Møller, James Avery, Jan Lindegaard Christensen, Janne Foghmar, Jens Wesse Josephsen, Jens Jensenius Böcher, Jens Kjerulf Petersen, Jens Pedersen, Jens Peter Christiansen, Jeppe Milthers, Johan Keller, Jonas Thyregod, Jonas Vincent, Julie Lassen, Jørgen Fenhann, Jørgen Kirkegaard, Karen Mohr Pind, Karen Timmermann, Karin Beyer, Kasper Michelsen, Kirsa Handberg, Kirsten Birgitte Holmen, Kis Mary Kapel, Kjeld A. Larsen, Knud N. Flensted, Lars Ahlin, Lars Dalby, Lars Josephsen, Lars Kjerulf Petersen, Laura Gilliam, Lena Schønswandt, Line Valdorff Madsen, Lise Fogh, Lise Møller Andersen, Lone Hygum, Lone Schou, Lotte Isager, Louise Amlani Rasmussen, Maja Grønkjær, Maria Palmvang, Marian Nielsen, Marianne Tasca, Marie Dam, Marie Louise Holmer, Marie-Louise Jørgensen, Merete Hjorth Jensen, Merete Vonsbæk, Merete Wendler, Mette Bohr, Mette Fabricius, Nana Øland Frederiksen, Nanné Solem Dahl, Niels Bundgaard, Niels Thomas Lehmborg, Nina Bisgaard, Nina Christensen, Norbert Wildermuth, Ole Kjærulff Davidsen, Ole Stage, Ole Winther, Oliver Adams, Peder Agger, Per Delphin, Pernille B Jensen, Pernille Elholm, Pernille Grue, Pernille Nielsen, Peter Alving, Peter Fabricius, Peter Longsholm Jølbæk, Peter Magnussen, Peter Sigsgaard, Peter Vogelius, Peter With, Phillip Bøgh, Pia Lund Nielsen, Preben M Espenhein, Rasmus Blædel Larsen, Rasmus Skov Larsen, Sanne Birk Christensen, Signe Sveegaard, Sigrid Andersen, Stefan Sommer, Susanne Flydtkjær, Susanne Hvidtved Kruse, Susanne Lilja Buchardt, Sussanne Blegaa, Sven Erik Halse, Sysse Engberg, Søren Have, Søren Jensen, Søren Ortvad, Theo Askov, **Thomas Meinert Larsen**, Thomas Niebuhr, Thomas Phillipsen, Thomas Vikstrøm, Tim Birkebæk, Tina Sparre, Tobias D. Bindslet, Tom Kold, Tommy Olsen, Torben Hviid, Trine Thorup Andersen, Trine Willert, Troels Claus Baagland, Troels Holm, Tue Magnussen, Tue Winther, Uffe Kaels Auring, Ulla Hauer, Ursula Plesner, Vagn Olsen, Vera Søchting, Verner Schilling, Åse Christiansen.

Forslag

Bestyrelsen anbefales at udøve aktivt ejerskab i fossil-selskaber, med henblik på at sikre at fossilselskabernes forretningsmodeller inden udgangen af 2018 er forenelige med den indgåede klimaafteale fra Paris om sikring af maksimalt 2 graders global opvarmning.

Bestyrelsen anbefales at frasælge investeringer i de fossil-selskaber, hvor det aktive ejerskab ikke resulterer i ovennævnte, således at det sikres, at pensions-selskabets investeringer i fossil-selskaber understøtter Paris-aftalen.

Begrundelse

Global opvarmning truer menneskelig civilisation. IEA og FNs klimapanel har konkluderet at 2/3 af verdens fossile reserver ikke kan afbrændes hvis vi skal indfri målet i Paris aftalen. Disse fossile reserver vil derfor miste deres værdi. Per oktober 2016 har MP Pension

1,27 mia. kr. investeret i 40 af verdens 200 største kul, olie og gasselskaber. Det er uforeneligt med at vores pensionsinvesteringer skal sikre os en tryk pensionisttilværelse og en tryk fremtid for vores medmennesker, børn og børnebørn.

Uddybning af forslag

Forslaget indebærer at MP Pension anbefales at afvikle investeringer i verdens 100 største kulselskaber og verdens største olie/gas-selskaber baseret på selskabernes totale reserver af kul, som defineret ud fra oversigten "Carbon Underground 200" som indeksleverandøren Fossil Free Indexes producerer og opdaterer årligt [1], såfremt MP Pensions aktive ejerskab overfor selskaberne inden udgangen af 2018 ikke kan sikre at selskabernes forretningsmodel er forenelig med målsætningerne med i Paris-aftalen. Men såfremt MP Pension vurderer, at udøvelse af aktivt ejerskab kan sikre at fossilselskabernes forretningsmodeller inden udgangen af 2018 er forenelige med den indgåede klimaaf tale fra Paris om sikring af maksimalt 2 graders global opvarmning, så kan aktivt ejerskab altså finde anvendelse indtil udgangen af 2018.

Forslaget fremsættes til trods for at MP Pensions bestyrelse i foråret 2016 fremsatte følgende hensigtserklæring:

"Bestyrelsen vil indrette investeringspolitikken indenfor en overordnet ramme, der sikrer, at den understøtter den indgåede globale klimaaf tale fra 2015 (Paris af talen om maksimalt 2 graders global opvarmning og så tæt på 1,5 grader som muligt). Bestyrelsen vil sikre, at der årligt skriftligt redegøres for hidtidige erfaringer og fremtidige tiltag i forbindelse med udøvelsen af aktivt ejerskab overfor fossil-selskaber med henblik på at sikre, at disse selskabers forretningsmodel inden udgangen af 2018 er forenelig med Paris-aftalen, herunder at nå 2-graders målsætningen og så tæt på 1,5 grader som muligt. Det er således bestyrelsens opgave at sikre, at ovenstående udmøntes i praksis."

Bestyrelsens hensigtserklæring har vi - i god tro - tolket således, at bestyrelsen oprigtigt ønskede at pensionskassens investeringer i fossil-selskaber til fulde skulle understøtte målsætningen med Paris-aftalen. Men bestyrelsen har så vidt vi ved ikke reelt arbejdet på at udvikle en konkret metode til at definere hvorvidt et fossil-selskabs forretningsmodel understøtter Paris-aftalen (jævnfør AnsvarligFremtids generalforsamlingsforslag nr. 1, også fremsat i 2017).

Bestyrelsen har desuden meget klart tilkendegivet, blandt andet på dialogmødet i efteråret 2016 i København, at man ikke agter at frasælge kul-, olie- og gasselskaber hvis forretningsmodel ikke understøtter Paris-aftalen. Det mener vi er problematisk, og derfor

fremsætter vi dette forslag til behandling på generalforsamlingen.

Det aktive ejerskab i forhold til fossilselskaber tænker vi udført ud fra retningslinjerne i den guide som investorsammenslutningen Institutional Investors Group on Climate Change (IIGCC) har udarbejdet til hjælp for sine medlemmer, herunder MP Pension, for at gennemføre en dialog med kul, olie og gasselskaber [2]. Det aktive ejerskab bør blandt andet udføres ved konkret stillingtagen til relevante resolutionsforslag, der fremsættes ved olieselskabernes generalforsamling, eksempelvis et af de forslag som er fremsat ved Exxon Mobiles kommende generalforsamling i maj 2017 [3].

Vores forslag lægger op til at pensionskassen via aktivt ejerskab overfor fossilselskaber i porteføljen får disse fossilselskaber til at afvikle deres projekter inden for udvinding af olie fra tjæresand, dybhavsboringer og udvinding i Arktis. Men såfremt en sådan dialog ikke er frugtbar inden udgangen af 2018, så bør pensionskassen afvikle sine investeringer i disse selskaber.

Kriterierne som danner baggrund for vurderingen af, hvorvidt fossilselskabernes forretningsmodel understøtter 2-graders målet, kan tage udgangspunkt i Carbon Tracker Initiative (CTI) analyser, eller alternativt MP Pensions egne kriterier, såfremt sådanne er tilvejebragt (jævnfør AnsvarligFremtids forslag nr. 1, også fremsat på MP's generalforsamling i 2017).

Det aktive ejerskab bør i princippet udføres overfor samtlige af MP Pensions investeringer i fossile selskaber, men særligt i forhold til MP Pensions 10 største aktieposter i fossil energi, herunder selskaber som Shell, AP Møller Mærsk, Occidental Petroleum, BP, Lukoil, Total, Exxon Mobil, Eni, Chevron og BASF.

De højrisikable fossiludvindingsprojekter defineres ud fra rapporter fra finan stænk etanken Carbon Tracker Initiative (CTI), som definerer højrisikable olieudvindingsprojekter som projekter, der kræver en oliepris over 75-95 USD/tønde for at være lønsomme. En så høj pris vil næppe forekomme i et fremtidigt scenarie med politisk regulering der sikrer en global opvarmning på maksimalt 2 grader, eller så tæt på 1,5 grader som muligt [4]. Denne type projekter omfatter typisk udvinding af olie fra tjæresand, samt udvinding

af olie fra dybhavsboringer og fra udvinding i Arktis.

Forslagets krav om afrapportering af aktivt ejerskab

Uddybning af begrundelse

Vi fremfører 4 centrale begrundelser for det fremsatte forslag:

1: Det etiske aspekt og hensynet til kommende generationer

Den globale opvarmning accelererer, og året 2016 satte endnu engang global varmerecord. Global opvarmning medfører klimaforandringer med stigende påvirkning fra eksempelvis ekstrem tørke, oversvømmelser mv. Dette vil medføre fødevaremangel og et voldsomt stigende antal klimaflygtninge, og et stigende antal voldelige konflikter. Klimaforandringer udgør således en stor global sikkerhedsmæssig trussel og truer den menneskelige civilisation. Derudover skønner WHO, at der allerede nu årligt dør 12,6 millioner mennesker af forurening, især fra afbrænding af fossile brændsler, mens "kun" 6 millioner dør af tobak [5].

Udvinding og afbrænding af fossile brændstoffer er den væsentligste årsag til denne opvarmning. Dette betyder at verden har behov for en markant og hastig omstilling fra fossil energi til vedvarende og mindre forurenende CO₂-neutrale teknologier til at producere energi, væsentligst sol-, vind- og vandkraft.

En pensionskasse bør medvirke til en tryk og stabil pensionstilværelse for dets medlemmer. Vi ønsker at videregive en verden til os selv som pensionister samt til vores børn og børnebørn, hvor der er social stabilitet og hvor livsbetingelserne ikke er blevet forringet i vor tid. Vi ønsker derfor ikke med vores pensionsopsparing at medvirke til at finansiere de virksomheder, særligt fossilselskaberne, som bidrager mest direkte til klimaforandringerne.

En række af de største virksomheder indenfor den fossile industri er decideret skruppelløse i deres forretningsmodel og udmeldinger, eksempelvis Exxon Mobil som indtil videre hårdnakket har benægtet eksistensen af "stranded assets", og som i April 2014 meldte offentligt ud, at deres olie og gas reserver ikke er i risiko for at blive "stranded", fordi de anser det for usandsynligt at verden går imod en "low carbon path" [6]. At fossil-sektoren helt generelt ignorerer denne risiko understreges således af, at der ifølge et estimat fra Carbon Tracker Initiative globalt anvendes

skal ske skriftligt som en del af den årlige CSR-rapport og gøres tilgængelig på MP Pensions hjemmeside.

ca. 4.400 milliarder kroner på efterforskning efter flere fossile brændsler [7], et tal som naturligvis fluktuerer år for år.

Aktionærer i Exxon Mobil, som eksempelvis MP Pension, bidrager således til at understøtte efterforskning og udvinding af flere fossile reserver som, hvis de udnyttes, vil medføre temperaturstigninger på 3, 4 eller måske 5 grader. Ansvarlige investorer må, med andre ord, trække sig fra selskaber der således hovedløst gambler med vore penge og vor fælles fremtid for kortsigtet vinding.

2: Ønsket om stabile økonomiske afkast

En pensionskasse bør sikre gode, sikre og stabile afkast til sine medlemmer af de midler, kassen forvalter. Det indebærer bl.a. omhyggelig vurdering og afvejning af de risici, der er forbundet med pensionskassens investeringer. I den nuværende situation er det vores vurdering:

At MP Pension over de sidste par år har haft store tab på investeringer i både kul-, olie- og gasselskaber set i forhold til værditilvæksten i MP Pensions øvrige investeringer. Disse tab kunne til dels være undgået, hvis man i tide havde efterlevet medlemmernes ønske og beslutning om at reducere investeringer i fossil energi.

At investeringer i højrisikable olie-/gasprojekter (defineret som forekomster med udvindingsomkostninger større end 75-95 USD/tønde) er investeringer som nødvendigvis vil blive tabsgivende. Det Internationale Energi Agentur har konkluderet at 2/3 af verdens fossile reserver ikke kan afbrændes, hvis vi skal holde os under 2 graders global temperaturstigning. Det betyder, at disse "ikke-brændbare fossile reserver" vil miste deres værdi. Opgjort på de forskellige brændsler skal mindst 80% kul, mindst 50% gas og mindst 33% af olien forblive i jorden.

De højrisikable udvindingsprojekter omfatter fx udvinding fra tjæresand, dybhavsboringer og udvinding i Arktis. Disse projekter er højrisikable både i en økonomisk og miljømæssig henseende. Det er derfor vigtigt for MP Pensions medlemmer, at vi får afhændet

investeringerne i selskaber med sådanne projekter snarest muligt.

En nyere rapport fra 2016 viser tillige, at alene den mængde kul, olie og gas der findes i miner og felter der allerede er i operation i dag eller er planlagt er gå i operation er nok til at vi sprænger CO2-budgettet for at indfri 2-graders målet [8]. Der skal altså slet ikke etableres nye olie/gasfelter eller kulminer.

Det har fra forskellige sider været fremført – også fra MP Pension (tidligere Unipension) – at et frasalg af aktiver i verdens 200 største kul-, olie-, og gasselskaber dels vil medføre et lavere afkast, og dels være ulovligt hvis det kan godtgøres at det reducerer pensionsafkastet. Vi deler ikke denne opfattelse. Når mængden af de fossile reserver er flerfold større end den mængde som ansvarligt kan udvindes og afbrændes, så er der en overhængende risiko for en CO2-boble, som truer med at gøre investeringer i kul, olie og gas værdiløse, og vi ser derfor frasalg som en sikring mod fremtidige tab.

Med Paris-aftalen har verdenssamfundet nu indgået en bindende global klimaaftale, som hastigt vil accelerere udviklingen mod klimavenlige teknologier. I takt med at de accelererende klimaforandringer medfører stigende tab af menneskeliv og ødelæggelse af infrastruktur i stor skala, da vil udnyttelse af fossile brændsler i stigende grad blive pålagt restriktioner og afgifter, samt blive mål for aktivisme og modstand fra civilsamfundet. En række lande og regioner har sat ambitiøse målsætninger for deres reduktion af drivhusgasser. I et stigende antal byer, regioner og lande er brug af fossile brændsler nu desuden pålagt afgifter, eller indgår i en eller anden form for CO2-kvotestem som medfører pris på CO2-udledning.

El fra vedvarende energikilder er i en lang række lande allerede i dag billigere end el fra fossile brændsler og atomkraft. Udviklingen vil altså uafvendeligt – også globalt – gå mod billigere og mere klimavenlige vedvarende energikilder som sol og vind. Og i takt med at de klimavenlige teknologier bliver billigere, mens fossile brændsler pålægges yderligere afgifter, så stiger det forretningsmæssige potentiale for, og dermed udbredelsen af vedvarende energi.

Investeringer i både kul, gas og olie vil i stigende grad være usikre. Opfattelsen af en øget risiko for en "carbon boble" og "stranded Assets" breder sig

i hele verden, og eksempelvis har Bank of Englands governor, Mark Carney, i september 2015 advaret om at "investors face potentially huge risks from assets of literally unburnable fossil fuels" [9]. James Rutherford, og investeringsansvarlig i Hermes (som arbejder med investment management for bl.a. MP Pension), udtalte for ligeledes: "If you are a coal miner, you're just not a business we would invest in today, because it's not a good business. The business model is being completely marginalized – I don't see the investment case" [10]. Fremtidsudsigterne er ligeledes usikre for oliebranchen, hvilket Danske Banks chefstrategs udsagn om olieindustrien bestyrker: "Det er en industri, der ligger og venter på, at der ikke er brug for den længere. Fremtidens indtjening ligger i de grønne teknologier" [11].

At investeringer i fossil energi i stigende omfang er forbundet med risiko er blevet klart efter det seneste kraftige olieprisfald, og de afledte fald i aktiekursen for hele fossilbranchen. En række uafhængige analyser har således vist, at en fossilfri-aktieportefølje har givet et langt bedre afkast end en fossil-holdig aktieportefølje [12, 13].

At investeringer i fossil energi for alvor er forbundet med høj risiko er altså blevet åbenlys. Tiden hvor investeringer i fossil energi var en sikker investering med gode afkast er ovre. Og de mange udmeldinger om en branche under pres er i stigende grad ved at overbevise investorer om, at tiden er kommet til at flytte pengene væk fra risikable investeringer i kul, olie og gas og over til mindre risikable energiprojekter, som ikke ødelægger planetens klima.

3: Den politiske signalværdi ved at agere ansvarligt

Den i december 2015 indgåede politiske og juridisk bindende klimaaftale i Paris (Paris-aftalen) er en tydelig tilkendegivelse af, at verdens politikere nu har givet hinanden endegyldigt håndslag på, at samtlige lande i verden, rige som fattige, skal bidrage til at holde den globale opvarmning på maksimalt 2 grader, og gerne så tæt på 1,5 grader som muligt.

Pensionskasserne bør støtte op om dette mål ved at flytte investeringer væk fra fossil energi, og hvis ikke de store virksomheder indenfor kul-, gas- og olie helt frivilligt ønsket at lade sig transformere fra fossilt baserede virksomheder til energiselskaber, som leverer CO2-neutral energi, men i stedet fortsætter med at investere i ny efterforskning og udvinding af kul, olie og

gas – så bør pensionsselskaberne melde STOP.

At MP Pension fastholder investeringer i selskaber som Exxon Mobil, som er under retslig anklage i USA for at have løjet om klimaforandring er stærkt problematisk. Overfor offentligheden og overfor investorer underspillede Exxons ledelse bevidst – og måske ulovligt – betydningen af global opvarmning og klimaforandringer. Exxon har også helt konsekvent modarbejdet ethvert forslag fra sine aktionærer om at tage miljøhensyn i sin forretningsmodel [14, 15]. Samtidig har Exxon været en af de mest trofaste økonomiske støtter af en række klimaskeptiske tænketanke, lobbygrupper og forskere [16].

Imidlertid har MP Pension fortsat investeringer i selskaber som Exxon, som aktivt har støttet forskning og kommunikation der sår tvivl om omfanget af og årsagerne til klimaforandringerne. Selskaber som fortsat bruger penge på at finde flere fossile reserver selvom langt hovedparten af de eksisterende reserver ikke kan udnyttes som nævnt ovenfor.

Og hvad der er værre endnu, så søger selskaber som Exxon fortsat at begrænse politiske tiltag til grøn omstilling. Dette understregedes i en rapport fra oktober 2016 kaldet "The Climate Accountability Scorecard" [16]. Rapporten er baseret på undersøgelser af otte store fossilselskaber over perioden januar 2015 til maj 2016, herunder Exxon Mobil, Chevron, BP og Shell – selskaber som MP Pension har investeringer i. Undersøgelsen vurderede blandt andet selskaberne ud fra deres udmeldinger om klimavidenskaben, deres tilknytning til lobbygrupper som spreder misinformation om klimavidenskab og/eller forsøger at blokere for klimaindsatsen, samt omkring offentliggørelse af egne CO₂-udledninger og planer for at reducere dem. Rapportens konklusion var nedslående. Exxon og Chevron fik fx prædikatet "ekstremt ringe og uansvarligt" for deres ringe eller direkte misvisende formidling af klimaforandringernes katastrofale følger for kloden og for dets fortsatte støtte til lobbyisme mod konkrete klimapolitiske tiltag.

Det er heldigvis ikke alle investorer som lader stå til. Den svenske 7. nationale pensionsfond (AP7) har nyligt meldt ud, at den agter at droppe sine investeringer i selskaber som Exxon Mobil og Gazprom. AP7 begrundet deres eksklusion med, at disse selskabers forretningsmodel er ude af trit med Paris-aftalens målsætninger, og at selskaberne aktivt modarbejder

klima-aftalen fra Paris (COP21), fx ved lobbyisme [17].

Ligeledes vedtog det Irske parlament for nyligt, og som det første land i verden, en lov der skal sikre en udfasning af investeringer i kul-, olie- og gasselskaber fra landets såkaldte "Strategic Investment Fund", en statslig fond som forvalter 6 milliarder euro. Forslagsstilleren, den uafhængige kandidat, Thomas Pringle kommenterede beslutningen således: "Beslutningen er et tydeligt signal til disse globale selskaber om, at deres stadige manipulation af klimaforskning, benægtelse af eksistensen af klimaforandringer og deres kontroversielle lobbyvirksomhed nu ikke længere tolereres af politikere over hele verden". [18].

MP Pension bør altså afhænde investeringer i selskaber som Exxon fordi vi ellers yder sådanne selskaber finansiell likviditet og politisk og social legitimitet. Hvis vi har penge i fossilselskaber hvis forretningsmodel ikke til fulde understøtter Paris aftalen, så vanskeliggør vi en effektiv politisk regulering, da vore politikere vil tøve med at regulere industrier hvis økonomiske trivsel er vigtig for investerede pensionsmidler.

En pensionskasse kan ikke frasige sig en politisk rolle. Penge er magt og pensionskasser har mange penge, og derfor har pensionskasser også et ansvar. Pensionskasser har også et ansvar for at sikre at dens investeringer ikke kompromitterer den verden som medlemmerne skal leve i mens de nyder godt af deres pensionsopsparing. Dette ansvar skal ledsage hensynet til at sikre et afkast i en snæver finansiell forstand. Pensionskasser skal derfor også tage hensyn til at videregive en verden til sine medlemmer, deres børn og børnebørn, hvor der er social stabilitet og hvor livsbetingelserne ikke er blevet forringet væsentligt.

4: Hensynet til MP Pensions omdømme

Antallet af institutioner der aktivt har ekskluderet investeringer i kul, olie og gas er i hastig vækst, og den seneste opgørelse viser at disse knap 700 institutioner forvalter en samlet værdi på over 5.000 milliarder dollar [19]. Det vil derfor svække MP Pensions omdømme og anseelse, hvis MP Pension ikke også trækker sine investeringer fra fossilselskaber hvis forretningsmodel inden udgangen af 2018 ikke er forenelig med den indgåede klimaaftale fra Paris.

Eksempler på andre statslige og private institutioner som har reduceret eller helt trukket sine investeringer inkluderer blandt andre: Den Europæiske Investe-

ringsbank (EIB), Verdensbanken, de norske pensionselskaber Storebrand og KLP, den hollandske storbank Rabobank, det Australske pensionsselskab LGS, Rockefeller Foundation, den statsligt kontrollerede Svenske AP Fond 2, den nordiske storbank Nordea, Danske pensionsselskaber PKA, PFA, Oslo Kommune, Københavns Kommune, Københavns Universitet, Church of England, storbankerne Citigroup, Credit Agricole og Bank of America, Københavns Kommune, den Californiske pensionskasse Calstrs.

Mest bemærkelsesværdigt har Norges Oliefond frasolgt en række kulselskaber samt selskaber aktive i olieudvinding fra tjæresand. Et stigende antal investorer advarer således mod investeringer i fossil energi [20, 21]. Et stigende antal investorer har desuden taget beslutning om eksplicit at indrette deres investeringer efter 2-graders målsætningen, således Britiske Environment Agency pension fund [22] og den australske Commonwealth Bank [23].

Et aktivt fravalg af kul, olie og gas i MP Pensions portefølje er et signal om at vi – almindelige mennesker – vælger en fremtid uden dramatiske klimaforandringer og de potentielt enorme ødelæggelser, omkostninger og politisk ustabilitet de kan medføre. Det er et signal om at vi er parat til at yde vores for at sikre en fælles tryk fremtid for vore børn og børnebørn.

Ifølge en WWF-rapport fra 2014 så var MP Pensions investeringer i de største olie- og gasselskaber så store, at de potentielle CO₂-udledninger herfra var 241 ton pr medlem, hvilket iøvrigt er langt over gennemsnittet for de øvrige store danske pensionsselskaber på 42 ton [24].

Med disse endnu ganske store investeringer i fossil energi, så udsætter MP Pension sig ikke alene for en enormt stor økonomisk risiko. Det bibringer også pensionskassen et så dårligt renommé at det vil føre til utilfredse pensionskunder, og i takt med at den øvrige danske pensionsbranche i stigende grad flytter investeringer væk fra risikable fossil-investeringer, så vil MP Pensions rygte forværres [25]. At fortsætte status quo står i stor kontrast til den globale klimaaftale i Paris og med Danmarks officielle målsætning om at blive uafhængig af fossile brændsler i 2050, en målsætning som er helt afhængig af, at vores fælles investeringer også understøtter den grønne omstilling. Ligeledes har FNs generaldirektør Ban Ki-Moon klart opfordret pensionsselskaber til at reducere investe-

ringer i fossile brændsler og øge de grønne investeringer.

Når MP Pension fortsat har hele 1,27 milliarder kr. investeret i aktier blandt 40 af verdens største kul, olie og gasselskaber, så gør vi (pensionsmedlemmerne) os også ansvarlige i at fremme anvendelsen af fossil energi, og dermed til forøgelsen af den globale opvarmning. Det fremsatte forslag omhandler konkret dialog med – og potentielt frasalg af – investeringer i omkring 40 fossil-selskaber, svarende til cirka 3,6 % af MP Pensions samlede aktieinvesteringer på 35,5 mia. DKK eller cirka 1,4 % af MP Pensions samlede formue på 89 mia. DKK.

Derfor mener vi, at fastholdelse af investeringer i kul-, olie- og gas-virksomheder udgør en stor og unødigt risiko for vores pensionsudbetaling, ligesom det er uforeneligt med et ønske om at vores pensionsopsparing skal sikre en tryk fremtid for os og for vores medmennesker, børn og børnebørn. Vi opfordrer derfor MP Pensions bestyrelse til at revurdere investeringspolitikken, så vi medlemmer kan se vores børn og børnebørn i øjnene og sige, at vi ikke aktivt med vores pensionspenge bidrog til fremtidige klimakatastrofer.

Forslag, henstillinger eller drøftelser med tilsvarende klimafokus fremsættes og/eller drøftes i foråret 2017 også på generalforsamlingen i følgende pensionskasser: Pensionskassen for Jordbrugsakademikere og Dyrslæger (PJD), Arkitekternes Pensionskasse (AP), Juristernes og Økonomernes Pensionskasse (JØP), Danske Civil- og Akademiingeniørers Pensionskasse (DIP), TopDanmark, Ingeniørsammenslutningens Pensionskasse (ISP), Lægernes Pensionskasse (LPK) og i AP Pension.

Se tabel 1 på følgende side:

Liste over MP Pensions investeringer i verdens 100 største børsnoterede kulselskaber og 100 største børsnoterede olie/gas-selskaber >>>

Tabel 1:
Liste over MP Pensions investeringer i verdens 100 største børsnoterede kulselskaber og 100 største børsnoterede olie/gas-selskaber:

	Selskab	Markedsværdi	Kul eller olie/gas
1	ROYAL DUTCH SHELL PLC-A SHS	189.739.821	Olie/gas
2	AP MOELLER-MAERSK A/S-A	140.996.502	Olie/gas
3	AP MOELLER-MAERSK A/S-B	128.143.014	Olie/gas
4	ROYAL DUTCH SHELL PLC-B SHS	111.561.094	Olie/gas
5	LUKOIL Oil Company PJSC (ADR) GB	61.163.050	Olie/gas
6	OCCIDENTAL PETROLEUM CORP	58.566.488	Olie/gas
7	BP PLC	52.692.543	Olie/gas
8	EXXON MOBIL CORP	45.515.374	Olie/gas
9	TOTAL SA	43.407.542	Olie/gas
10	BASF SE	43.145.099	Olie/gas
11	CHEVRON CORP	38.801.223	Olie/gas
12	MITSUBISHI CORP	37.846.630	Kul
13	Petrochina Company Ltd	32.711.673	Olie/gas
14	Vale SA (ADR)	31.284.583	Kul
15	SUNCOR ENERGY INC	30.129.594	Olie/gas
16	MARATHON PETROLEUM CORP	29.035.031	Olie/gas
17	ENI SPA	24.625.427	Olie/gas
18	CANADIAN NATURAL RESOURCES	24.100.319	Olie/Gas
19	MITSUMI & CO LTD	23.468.254	Kul
20	ITOCHU CORP	22.738.670	Kul
21	BHP Billiton Plc (ZA)	20.043.012	Olie/Gas
22	ANGLO AMERICAN PLC	18.623.410	Kul
23	BHP BILLITON PLC	11.412.641	Kul
24	RIO TINTO PLC	10.043.798	Kul
25	MARUBENI CORP	9.121.166	Kul
26	INPEX CORP	9.087.583	Olie/gas
27	RWE AG	8.365.847	Kul
28	JX HOLDINGS INC	8.208.147	Olie/Gas
29	PDC ENERGY INC	8.161.337	Olie/Gas
30	CESC LTD	4.945.145	Kul
31	ALLETE INC	4.112.640	Kul
32	SINOPEC KANTONS HOLDINGS	4.091.068	Olie/gas
33	STATOIL ASA	3.383.322	Olie/gas
34	ARCELORMITTAL	3.300.960	Kul
35	BHP BILLITON LIMITED	2.792.182	Kul
36	JAMES RIVER GROUP HOLDINGS L	2.212.684	Kul
37	EOG Resources	1.814.750	Olie/gas
38	IDEMITSU KOSAN CO LTD	1.792.266	Kul
39	SANTOS LTD	924.849	Olie/Gas
40	Vale SA Pref A (ADR)	161.230	Kul
	TOTAL	1.273.190.410	

Kilde: MP Pension, 30. November 2016

Referencer

- [1] **Fossil Free Indexes: The Carbon Underground 2016**
<http://fossilfreeindexes.com/research/the-carbon-underground/>
- [2] **IIGCC: Investor Expectations: Oil and Gas Company Strategy. Supporting investor engagement on carbon-asset risk.**
http://www.iigcc.org/files/publication-files/2014_Investor_Expectations_Oil_and_Gas_Company_Strategy.pdf
- [3] **Klima-resolution til fremsættelse på Exxon generalforsamling I 2017**
<http://www.asyousow.org/wp-content/uploads/2016/12/Exxon-Low-Carbon-2017.pdf>
- [4] **Carbon Tracker: Carbon supply cost curves: Evaluating financial risk of oil capital expenditures**
<http://www.carbontracker.org/wp-content/uploads/2014/09/CTI-Oil-Report-Oil-May-2014-13-05.pdf>
- [5] **Health and environment ministers pledge climate actions to reduce 12.6 million environment-related deaths**
<http://www.who.int/globalchange/mediacentre/news/ministers-pledge-climate-actions/en/>
- [6] **Exxon Mobil dismisses climate change risks to future growth**
<http://www.rtcc.org/2014/04/01/exxon-mobil-dismisses-climate-change-risks-to-future-growth/>
- [7] **Carbon Tracker: Investors challenge fossil fuel companies.**
<http://www.carbontracker.org/news/investors-challenge-fossil-fuel-companies/>
- [8] **The Sky's Limit: Why the Paris Climate Goals Require a Managed Decline of Fossil Fuel Production**
<http://priceofoil.org/2016/09/22/the-skys-limit-report/>
- [9] **Mark Carney warns investors face 'huge' climate change losses**
<http://www.ft.com/intl/cms/s/0/622de3da-66e6-11e5-97d0-1456a776a4f5.html#axzz3vyzTt5W9>
- [10] **HERMES Investment Management: "Turning down the heat - our approach to managing carbon risk in investment portfolios. December 2015.**
<https://www.hermes-investment.com/wp-content/uploads/2015/12/Hermes-Corporate-Turning-Down-the-Heat-011215.pdf>
- [11] **Grønne aktier udkonkurrerer kul og olie**
<http://borsen.dk/nyheder/avisen/artikel/11/129349/artikel.html>
- [12] **Thoughts on the 2014 Performance of the FFIUS**
<http://fossilfreeindexes.com/2015/01/20/thoughts-2014-performance-ffius/>
- [13] **Divestment outperforms conventional portfolios for the past 5 years**
<https://www.businessspectator.com.au/article/2015/2/16/energy-markets/divestment-outperforms-conventional-portfolios-past-5-years>
- [14] **As Exxon Faces Investigation, Investors Renew Pressure for Stronger Climate Stance**
<http://insideclimatenews.org/news/12012016/exxon-mobil-under-investigation-climate-change-science-shareholder-resolutions-investors>

[15] Exxon Mobil Fraud Inquiry Said to Focus More on Future Than Past

https://www.nytimes.com/2016/08/20/science/exxon-mobil-fraud-inquiry-said-to-focus-more-on-future-than-past.html?_r=0

[16] The Climate Accountability Scorecard

<http://www.ucsusa.org/global-warming/fight-misinformation/climate-accountability-scorecard-ranking-major-fossil-fuel-companies>

[17] AP7 may blacklist six energy companies on climate change grounds

<https://www.ipe.com/news/esg/ap7-may-blacklist-six-energy-companies-on-climate-change-grounds/10016796.article>

[18] Parliament backs ban on investing public money in fossil fuels

<http://www.independent.ie/breaking-news/irish-news/parliament-backs-ban-on-investing-public-money-in-fossil-fuels-35400879.html>

[19] Fossil fuel divestment funds double to \$5tn in a year

<https://www.theguardian.com/environment/2016/dec/12/fossil-fuel-divestment-funds-double-5tn-in-a-year>

[20] Finansfolk advarer mod investeringer i kul og olie

<http://politiken.dk/oekonomi/ressourceoekonomi/ECE2510561/finansfolk-advarer-mod-investeringer-i-kul-og-olie/>

[21] What Are The Financial Risks Of Climate Change?

<http://www.ibtimes.com/what-are-financial-risks-climate-change-1833160>

[22] UK Environment Agency divests in landmark move to help meet 2C limit

<http://www.theguardian.com/environment/2015/oct/19/uk-environment-agency-divests-landmark-move-help-meet-2c-limit>

[23] Commonwealth bank to reveal 2 degree globalwarming plans

<http://www.afr.com/business/mining/commonwealth-bank-to-reveal-2-degree-global-warming-plans-20151104-gkqtm1>

[24] WWF analyse af Unipensions aktieværditab iblandt 15 højrisiko olie/gas-selskaber i perioden 30.09.2015-15.01.2016

<https://bytebucket.org/runevision/ansvarligfremtid/raw/e1c95e1ab5ca54c7f5f082df52f1479e6237c1a4/Source/AnsvarligFremtid/Files/2015-02-14-DanskePensionsopsparinger.pdf?token=421932dbca66e-b504327c02f3c8723006b692e64> (slide 13)

[25] Axa IM warns that companies linked to fossil fuels risk their reputations

<http://www.theguardian.com/environment/2015/jan/15/axa-warns-companies-linked-fossil-fuel-risk-reputations>

Bestyrelsens bemærkninger

MP Pension investerer 110 mia. og har p.t. 1,2 mia. i selskaber, der, som en del af deres forretningsmodel, også har fossile aktiviteter. Bestyrelsen forventer, at disse investeringer bliver færre og færre qua den generelle samfundsudvikling.

MP Pension har klare retningslinjer for ansvarlige investeringer, og de nuværende retningslinjer betyder, at vi praktiserer aktivt ejerskab og går i dialog for at påvirke virksomhederne – både direkte og igennem vores internationale samarbejdspartnere.

Dialog giver dokumenterede resultater, men vi må også erkende, at nogle resultater kommer hurtigt, mens andre kræver et langt, sejt træk. I dag frasælger MP Pension kun i tilfælde af, at vores dialog ikke fører nogen vegne.

Bestyrelsens anbefaling

På ovenstående baggrund anbefaler bestyrelsen generalforsamlingen at stemme imod forslaget.

Klimadialog er allerede en integreret del af vores dialog med selskaberne, og dialogen er i tråd med bestyrelsens hensigtserklæring og understøtter Paris-aftalen. På nuværende tidspunkt er borgere og virksomheder desværre ikke forpligtet af Paris-aftalen, og derfor er dialogen endnu ikke så konkret, som vi forventer, at den bliver, når politikerne implementerer Paris-aftalen i form af lovgivning. Lovgivning vil forpligte virksomhederne til at arbejde for at indfri Paris-aftalens mål. Dette svar er uddybet i besvarelsen til forslag 5.

Under henvisning til bestyrelsens svar på forslag 5, og da frasalg ikke p.t. er en selvstændig del af MP Pensions strategi, finder bestyrelsen, at det vil være uhenigtsmæssigt at lægge sig fast på et bestemt årstal for frasalg.

Til dine noter

A series of horizontal dotted lines for taking notes, spanning the width of the page below the header.

PENSIONS KASSEN

**Magistre
& Psykolog**

MP Pension
Smakkedalen 8
2820 Gentofte
www.mppension.dk